

розслідування злочинів. Пропонував та мріяв створити елітний ВНЗ, який би готував найкращих випускників цієї галузі права, щось на зразок Вищої слідчої школи МВС СРСР. Вважав, що слідча розпорошеність по різних відомствах – МВС, СБУ, прокуратора, ДПА – надзвичайно послаблюють будь яку справу. Намагався втілити та передати досвід зарубіжних країн з вирішення цих проблем. Пропонував створити нову професію – слідчий –суддя, який би виконував функцію досудового слідства.

Видатний вчений вважав, що головне і найцінніше у слідчій роботі – це досвід. Без нього, без його нагромадження – і не може бути якісного досудового слідства. Завжди переймався проблемою відсутності у слідчих органах співробітників з великим досвідом та стажем роботи. Новачки, які закінчують спеціалізовані ВУЗи і приходять працювати у правоохоронні органи, по закінченні своєї робочої діяльності мають стаж роботи не більше 1-3 років і так, на жаль, в більшості випадках. Пропонував створити Національне бюро розслідувань, об'єднавши в ньому найкращі сили слідчих з покладанням на них розслідувань кримінальних справ про тяжкі та особливо тяжкі злочини.

М. Й Коржанський підготував 23 кандидати та 2 докторів юридичних наук. Підготував особисто та у співавторстві 5 коментарів до Кримінального кодексу України, 4 підручники, понад 20 навчальних посібників.

Ось низка основних його робіт: «Об'єкт посягання і кваліфікація злочинів», «Предмет злочину»(обидві – 1976), «Об'єкт і предмет кримінально-правової охорони»(1980), «Нариси теорії кримінального права»(1992), «Коментар Кримінального кодексу України»(1994, у співавт.), «Кримінальне право України. Частина загальна: курс лекцій», «Завдання і дія кримінального закону» (обидві – 1996), «Популярний коментар Кримінального кодексу» (1997), «Кваліфікація злочинів», «Корислива злочинна діяльність», «Кримінальне право України. Частина особлива: курс лекцій» (усі – 1998).

Микола Йосипович Коржанський був членом двох спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських дисертацій з юридичних наук у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ. Входив до складу редакційних колегій збірників наукових праць «Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ», « Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка.»

Микола Йосипович Коржанський – це видатний український вчений-правник, який за роки плідної праці значно поповнив вітчизняну кримінально-правову науку, створив власну школу кримінального права, зробив вагомий внесок у розробку та вдосконалення кримінального права України. Саме така людина як він заслуговує на те, щоб його пам'ятали, переймали його досвід та поважали і шанували його плідну наукову діяльність. Можливо через десяток років у нашій країні втіляться його мрії та ідеї, які закладуть новий фундамент у розвиток кримінального права України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кравченко Ю.Ф. Міліція України. — Київ: Генеза, 1999. — С. 220, 344.
2. Шемшученко Ю.С, Зямблук М. П . Юридична енциклопедія – Київ,2001 – с.1734.
3. Коржанський М., Литвак О., Причини неефективного слідства – [наукова стаття],С.3
4. В. В. Лень, О. І. Немченко, В. В. Шаблистий, Г. Є. Болдарь. «Нариси життя і творчості українських та російських вчених-правників XVIII-XXI століть» - Запоріжжя : КД «Дніпровський металург», 2012. – с.328

Пітюренко Анна Валеріївна
студентка 4 курсу юридичного факультету

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ

На сьогодні в Україні спостерігається високий рівень морального занепаду, поширення серед молоді жорстокості, насилля, розвиток антигуманних тенденцій в суспільстві. Через ці проблеми страждають тварини.

Світова спільнота досить давно переймається даною проблемою. У 1982 р. прийнята Всесвітня Хартія природи [1], в якій вперше на такому масштабному рівні закріплено факт, що усім живим істотам повинна бути надана можливість на безпечне існування. У межах Європи діє Європейська конвенція «Про захист домашніх тварин» 1987 р., яку підписали 22 держави Європи, в п.1 ст.3 якої зазначається, що ніхто не має права завдавати тварині непотрібного болю, страждань або шкоди [2]. За такі дії передбачаються певні правові обмеження.

В Україні нормативно-правове регулювання захисту тварин від жорстокого поводження здійснюється згідно ЗУ «Про захист тварин від жорстокого поводження» від 21.02.2006 р., ЗУ «Про тваринний світ» від 13.12.2001 р. та іншими нормативно-правовими актами.

Законодавство України щодо захисту тварин ґрунтується на наступних принципах (ст.4 ЗУ «Про захист тварин від жорстокого поводження») : жорстоке поводження з тваринами є несумісним з вимогами моральності та гуманності, спричиняє моральну шкоду людині; забезпечення умов життя тварин, які відповідають їх біологічним, видовим та індивідуальним особливостям; право власності та інші речові права на тварин у разі жорстокого поводження з ними можуть бути припинені відповідно до Закону; заборона жорстоких методів умертвіння тварин; відповідальність за жорстоке поводження з тваринами; утримання і поводження з домашніми тваринами без мети заподіяння шкоди як оточуючим, так і самій тварині.[3]

Також заборонено проводити пропаганду жорстокого поводження з тваринами, яка проявляється у закликах до такого поводження, демонстрації фото- і відеоматеріалів, що демонструють насилля над тваринами.

Згідно зі ст. 35 ЗУ «Про захист тварин від жорстокого поводження», ст. 63 ЗУ «Про тваринний світ»[4] за порушення вимог Закону винні особи несуть кримінальну, адміністративну та цивільно-правову відповідальність згідно із законом.

У цій статті автор робить спробу проаналізувати адміністративну і кримінальну відповідальність за жорстоке поводження з тваринами.

Цей вид правопорушення є предметним, адже стосується тварин, що належать до хребетних. Хребетні тварини є живими організмами, що здатні рухатися і відчувати, мають спинний хребет, утворений ланцюгом кісток або хрящів, який іде вздовж спини і містить у собі спинний мозок. До них належать ссавці, птахи, плазуни, земноводні, риби та інші. [5, с. 842-843]

Тобто, предметом як делікту, так і злочину можуть бути тварини, що є домашніми (собака, кіт, папуга тощо), дикими (косуля, заєць, вовк, орел тощо), можуть використовуватися для сільськогосподарських потреб (кінь, корова, вівця тощо), перебувати в умовах неволі (зоопарк, цирк, тераріум тощо), напіввільних умовах, поряд з людиною або бути безпритульними.

Адміністративна відповідальність. Ст.89 КУпАП визначає, що жорстоке поводження з тваринами, їх мордування або вчинення інших дій, що призвели до

їх мучення, каліцтва чи загибелі, - тягнуть за собою накладення штрафу від дев'яти до двадцяти одного неоподаткованого мінімуму доходів громадян. [6]

Об'єкт правопорушення становлять суспільні відносини у сфері охорони тваринного світу.

Об'єктивна сторона проступку виражається у таких діях: жорстоке поводження з тваринами; мордування тварин; вчинення інших дій із застосуванням жорстоких методів або з хуліганських мотивів.

До адміністративної відповідальності за цією статтею особи притягаються у випадку, коли результатом вчинених дій були наслідки у вигляді скалічення або смерті тварини, або коли тварини зазнавали мук внаслідок такого поводження із ними. Немає значення для притягнення до відповідальності чи такі дії вчинялися систематично чи одноразово.

Суб'єктом є осудна або обмежено осудна особа, яка досягла 16-річного віку.

З суб'єктивної сторони такі дії можуть вчинюватися лише з умислом.[7] Такої думки притримується більшість науковців, але ми припускаємо, що в деяких випадках особа може вчинити такі дії і з необережності. Наприклад, певна особа придбала собі маленького цуценя породи «мастиф». Але через незнання правил догляду за цією собакою, пес почав хворіти. Його власник вирішив лікувати собаку вдома, народними рецептами. Але, не маючи відповідної освіти і кваліфікації, не зуміввилікувати собаку і та померла. Тобто, ця особа проявила жорстокість до свого собаки, але не умисно, а саме з необережності, що проявилася в злочинній самовпевненості: особа передбачала, що не зможевилікувати собаку без кваліфікованої допомоги, але легковажно розраховувала на свої сили. (цей приклад також можна віднести і до ілюстрації кримінальної відповідальності)

Кримінальна відповідальність. Об'єктом злочину є моральні засади суспільства в частині ставлення до тварин. Небезпека таких діянь полягає в тому, що жорстокість, виявлена щодо тварин, стає нормою поведінки, поширюється і на взаємини з людьми, відіграє негативну роль у виховання молоді.

За кримінальним законодавством, згідно зі ст. 299 ККУ[8] жорстоке поводження із тваринами полягає у : знущанні над тваринами, вчиненому із застосуванням жорстоких методів або з хуліганських мотивів; нацькуванні тварин одна на одну, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів.

Знущання, вчинене із застосуванням жорстоких методів, означає завдання тварині болю, страждань шляхом нанесення ударів, заподіяння ушкоджень, позбавлення їжі або води, впливу термічних факторів, хімічних речовин тощо. Жорстокі методи полягають у безжальному поводженні з твариною, тривалому впливі на неї з метою отримання хворобливого задоволення від спостереження за стражданнями тварини.

Нацькування тварин одна на одну – це дії, спрямовані на те, що примусити битися, кусатися, іншим чином змагатися тваринам між собою.

Знаряддя, місце, час та обстановка також є складовими частинами цього злочину, однак носять факультативний характер.[9]

Суб'єкт злочину загальний.

Суб'єктивна сторона характеризується умислом і може бути поєднана з хуліганським мотивом – мотивом явної неповаги до суспільства, прагненням показати свою зневагу до існуючих правил і норм в суспільстві, або з корисливим мотивом – жорстоке поводження з тваринами задля власної наживи (наприклад, використання тварин влітку на пляжах в якості «фотомоделей», без надання останнім належного догляду, без забезпечення їх достатньою кількістю води, їжі, примушування робити не типові для певних видів тварин рухи, видалення гострих і небезпечних ікол у хижаків, утримання тварин в умовах, що не задовольняють їх біологічні, видові та індивідуальні особливості).

На нашу думку, ми також можемо припустити, що цей вид злочину може вчинятися як з умислом, так і з необережності. Наприклад, ми часто можемо побачити у зоопарках тварин, які виглядають недоглянутими, худими, змученими і навіть депресивними. Адаже є велика кількість видів тварин, які просто не можуть жити у неволі. І хоча вони отримують достатній догляд, повноцінне харчування, вони якби йдуть на самогубство: відмовляються від їжі, марніють через стрес, дельфіни просто розбиваються об стіни басейну. Але володільці зоопарків заради людської втіхи тримають таких тварин у вольєрах, басейнах і, можливо, навіть не підозрюють, що тварина може померти просто від того, що вона у неволі. Тобто, вони проявляють злочинну самовпевненість: знають про тяжкі наслідки життя диких тварин у неволі, але легковажно розраховують, що тварини пристосуються до гарних умов утримання.

Злочин вважається закінченим з моменту вчинення дій (бездіяльності), що утворюють об'єктивну сторону. Заподіяна шкода не є обов'язковою ознакою об'єктивної сторони, але враховується при визначенні покарання [10, с. 1015-1016].

Отже, необхідно проводити більш ефективну політику стосовно виховання молоді з метою гуманізації її свідомості, важливо проводити заходи щодо забезпечення домашніх і безпритульних тварин від знущань, сприяти розвитку громадського контролю за цією проблемою.

Створення притулків для бездомних тварин може стати певним вирішенням проблем з жорстоким поводженням з тваринами. Але через велике скупчення тварин у існуючих притулках, жахливі умови утримання тварин, недостатність фінансування таких закладів, відсутність кваліфікованих ветеринарів у штаті притулків – ці чинники сприяють тому, що зараз вони не рятують бездомних тварин, а поглиблюють їх мучення. І тому зараз у першу чергу потрібно на законодавчому рівні вирішити проблеми фінансування таких притулків. Необхідно встановити таку процедуру переведення коштів до притулків, яка б унеможливила їх розкрадання.

Необхідно також посилити контроль за утриманням домашніх тварин. На нашу думку, важливим кроком для цього є їх реєстрація у єдиному державному реєстрі тварин, в який заносяться дані про ідентифікованих тварин, їх власників, господарства, переміщення, забій, утилізацію, загибель таких тварин. Також до реєстру можна було б заносити інформацію про щеплення, стан здоров'я тварини. Це б дало змогу більш якісно контролювати умови утримання тварин, накладати санкції на їх господарів за недбале ставлення до належного утримання тварин. На даний момент така реєстрація є необхідною лише для сільськогосподарських тварин і то не всі власники обізнані про таку реєстрацію. Тобто ще одним кроком для вирішення проблем з жорстоким поводженням з тваринами є інформування населення про необхідні заходи з попередження прояву недбалості до тварин.

ЛІТЕРАТУРА

1. Всесвітня Хартія природи від 1 січня 1982 року: [Електронний ресурс] / Верховна Рада України – Законодавство України. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_453
2. Європейська конвенція «Про захист домашніх тварин» 1987 р.: [Електронний ресурс] / Верховна Рада України – Законодавство України. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_a15
3. Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження» від 23.02.2006 р. № 3447-IV// Офіційний вісник України від 29.03.2006, 2006 р., № 11, стор. 43, стаття 692, код акту 35547/2006
4. Закон України «Про тваринний світ» від 13.12.2001 р. № 2894-III // Голос України від 16.01.2002, № 9
5. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. – 6-те вид., переробл. та доповн. / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – К.: Юридична думка, 2009. – 1236 с.

6. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X// Відомості Верховної Ради УРСР від 18.12.1984, 1984 р., № 51, стаття 1122
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Науково-практичний коментар / Р. А. Калюжний, А. Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін.; - К. : Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2008. - 781 с.
8. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III // Офіційний вісник України від 08.06.2001, 2001 р., № 21, стор. 1, стаття 920, код акту 18825/2001
9. Копилян В. А. Об'єктивна сторона складу злочину жорстокого поводження з тваринами (ст. 299 КК України)
10. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. – 2-е вид., перероб. та доп.) / За заг. ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. – К., 2008. – 1428 с.

Омелян Вікторія Олександрівна,
студентка 4 курсу юридичного факультету,
ДНУЗ «Національний гірничий Університет»
Науковий керівник: Лень В.В.
професор, кандидат юридичних наук, доцент

ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ ПРОФЕСОРА В.В. СТАШИСТА

Мета даної роботи – дослідження життєвого і творчого шляху Володимира Володимировича Сташиса.

На сьогодні ця тема є досить актуальною, адже це видатна особа у сфері кримінальних наук, авторитет, особистість, Людина з Великої літери, ім'я якої теплом відбивається у стінах Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого" та далеко за його межами, де його будуть пам'ятати ще не один десяток літ. Молоде покоління повинно знати і брати собі за взірець таких наставників як В.В. Сташис.

10 липня 1925 року в м. Суми народився Володимир Володимирович, в майбутньому заслужений професор, академік, людина, ім'я якої зафіксоване у «космічному літописі», великий вчений у галузі кримінально - правових наук.

По материнській лінії він із родини священників. Безтурботне його дитинство обірвалося щойно закінчив 8 – й клас – почалась війна. Сім'ї довелося виїхати до Саратовської області, де Володимир Володимирович закінчив курси трактористів і працював в колгоспі. А в 10 – му класі навчався вже в Татарії. В січні 1943 був призваний до лав Радянської армії. Тож не закінчивши 10 – го класу, він на 3 місяці потрапив до Вінницького піхотного училища. За скороченою програмою засвоївши військову науку, сержант Володимир (молодшого лейтенанта заслужив після бойового хрещення) потрапив на Північно-Західний фронт, під Старою Руссою, що на Тверщени. Брав участь в бойових діях на Калінінському, Північно-Західному та прибалтійському фронтах, комсорг батальйону, який штурмував Берлін, служив в 756 – му стрілецькому полку 150 дивізії, бійці якого підняли прапор перемоги над Рейхстагом. Був тричі поранений, вісім місяців провів у госпіталі.

Сташису В.В. з дитинства подобалося креслення та проектування, тому він обрав архітектурно-будівельний факультет. Без атестата зрілості його прийняли на перший курс Харківського гірничо - індустріального інституту, де він екстерном склав іспити на атестат зрілості. Але через його поранення, які давали про себе знати, лікарі порадили Володимирі змінити спеціальність на якусь гуманітарну. І він обрав ту, де був найбільший конкурс – юридичну. Подолавши труднощі, з 1946-1950 роки навчався в Харківському юридичному інституті (нині Національний університет "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого"), де навчався на «відмінно». На другому курсі його обрали народним засідателем, на третьому й четвертому – перевели на вільне відвідування лекцій – виконував обов'язки судді у Сталінському районі (нині Московський) міста Харкова. Після закінчення інституту